

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Anu Maria Brenner
Otsuse tegemise aeg ja koht	26. juuni 2024, Tallinn
Haldusasja number	3-23-2701
Haldusasi	Sihtasutuse Kuressaare Haigla kaebus Riigi Tugiteenuste Keskuse 06.09.2023 otsuse nr 11.1-12/23/1127 ja 30.10.2023 vaideotsuse nr 11.2-55/23/1268 tühistamise nõudes
Menetlusosalised	Kaebaja Sihtasutus Kuressaare Haigla (registrikood 90004059), volitatud esindaja Mart Moorlat Vastustaja Riigi Tugiteenuste Keskus, volitatud esindajad Heli Simson ja Kathy Tätte
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

- 1. Lõpetada menetlus osas, milles kaebaja taotleb Riigi Tugiteenuste Keskuse 06.09.2023 otsuse nr 11.1-12/23/1127 ja 30.10.2023 vaideotsuse nr 11.2-55/23/1268 tühistamist seoses riigihanke nr 243498 suhtes tehtud finantskorrektsiooniga.**
- 2. Keelduda kaebuse muudatuse vastu võtmisest.**
- 3. Rahuldada kaebus. Tühistada Riigi Tugiteenuste Keskuse 06.09.2023 otsus nr 11.1-12/23/1127 ja 30.10.2023 vaideotsus nr 11.2-55/23/1127 osas, mis puudutab riigihanke nr 250554 suhtes tehtud finantskorrektsiooni.**
- 4. Jätta kohaldamata Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ § 22¹ lg 1 punkt 4.**
- 5. Mõista Riigi Tugiteenuste Keskuselt sihtasutuse Kuressaare Haigla kasuks välja menetluskulud summas 6593,68 eurot (koos käibemaksuga). Muus osas jätta menetluskulud menetlusosaliste endi kanda.**

SELGITUSED

Otsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 30 päeva jooksul otsuse avalikult teatavastegemisest arvates, s.o hiljemalt 26.07.2024 (halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 181 lg 1).

Vastuseks esitatud apellatsioonkaebusele võib teine menetlusosaline esitada vastuapellatsioonkaebuse 14 päeva jooksul apellatsioonkaebuse vastuapellatsioonkaebuse esitajale kätte-

toimetamisest arvates või ülejäänud apellatsioonitähataja jooksul, kui see on pikem kui 14 päeva (HKMS § 184).

Kui apellant soovib asja arutamist kohtuistungil, tuleb tal seda apellatsioonkaebuses märkida, vastasel korral eeldatakse, et ta on nõus asja lahendamiseks kirjalikus menetluses (HKMS § 182 lg 1 p 9). Kui menetlusosaline soovib apellatsioonkaebuse esitamiseks saada menetlusabi, tuleb tal esitada ringkonnakohtule vastavasisuline taotlus. Menetlusabi taotluse esitamine ei peata menetlustähataja kulgemist (HKMS § 116 lg 5) ning apellatsioonitähataja järgimiseks peab menetlusabi taotleja tegema tähataja kestel ka menetlustoimingut, mille tegemiseks ta menetlusabi taotleb, eelkõige esitama apellatsioonkaebuse (HKMS § 116 lg 6).

HKMS § 52 lg 1 kohaselt tuleb avaldus sõnastada võimalikult selgelt ja lühidalt.

Sekretäril saata kohtuotsus menetlusosalistele (esindajate kaudu).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Tervise- ja tööminister kinnitas 14.06.2021 käskkirjaga nr 74 TAT-i, mille kohaselt toetatakse Sihtasutus (SA) Kuressaare Haigla projekti „SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine“ nr 2014-2020.15.02.21-0006 (edaspidi projekt).

2. Toetuse saaja viis projekti raames läbi riigihanke viitenumbriga 243498 „Magnetresonantstomograafi ostmine“ (hange nr 243498) ja riigihanke viitenumbriga 250554 „MRT ruumide väljaehitamine“ (hange nr 250554).

3. Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) kontrollis, kas kõnealused hanked on läbi viidud kooskõlas riigihangete seaduses (RHS) sätestatuga ning tegi **06.09.2023 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.1-12/23/1127**, millega tuvastas, et SA Kuressaare Haigla ei ole hanke nr 243498 ja hanke nr 250554 läbiviimisel järginud RHS-s sätestatud nõudeid. RTK tuvastas, et toetuse saaja on hankes nr 250554 seadnud nõutust lühema pakkumuste esitamise tähataja (pakkumuste esitamiseks jäeti 22 päeva, kuid seaduse kohaselt on minimaalne aeg 25 päeva) ning hankes nr 243498 muutnud selgitustega riigihanke alusdokumente, seadnud ebaselged hanketingimused ja tunnistanud vastavaks mittevastava pakkumuse. Seetõttu kohaldas rakendusüksus finantskorrektsiooni (hanke nr 243498 osas 25% ja hanke nr 250554 osas 5%) ning luges mitteabikõlblikuks kuluks 263 800 eurot.

Otsuse tegemise õiguslikeks alusteks on perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (STS) § 8 lg 2 punktid 4 ja 6, § 45 lg 1 punktid 2-3, § 46, § 47, § 48 lg-d 1 ja 3, Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi ühendmäärus) § 2 lg-d 1-2, § 21 lg 3, § 22¹ lg 1 p 4, § 22³ lg 4, 5, 10, § 22⁸ ja tervise- ja tööministri 14.06.2021 käskkirjaga nr 7 kinnitatud lisa „Haiglavõrgu arengukava haiglate infrastruktuuri investeringud“ toetuse andmise tingimused (edaspidi TAT määrus) punkt 7.9.1.

4. SA Kuressaare Haigla esitas **vaide** RTK 06.09.2023 otsusele, mis jäeti 30.10.2023 **vaideotsusega nr 11.2-55/23/1268** rahuldamata. Vaideotsuse põhjendused olid kokkuvõtlikult järgmised.

Rakendusüksus on vaidlustatud otsuses selgitanud selle andmise õiguslike aluseid ning täitnud põhjendamiskohustuse vajalikul määral. Vaidlusalusest otsusest nähtub, et järgitud on vorminõudeid. RKO on antud pädeva haldusorgani poolt kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne ning kaalutusvigadeta. Vaidlusalune otsus on õiguspärane.

Hange nr 250554

Hange on läbi viidud avatud hankemenetlusena ehitustööde tellimiseks. Pakkumuste esitamiseks jäeti 22 päeva, kuigi vastavalt RHS § 93 lg 1 p-le 3 oleks pidanud minimaalne pakkumuste esitamise tähtaeg olema 25 päeva. Kohaldada ei ole võimalik RHS § 93 lg 1 punkti 1 ega § 93 lg-t 2. RHS § 93 lg 1 punkt 1 sätestab pakkumiste esitamise minimaalsed tähtajad juhul, kui tegemist ei ole ehitustööde hankelepinguga. Hanke nr 250554 puhul oli tegemist ehitustööde tellimisega. Seega pidi toetuse saaja lähtuma pakkumuste esitamise tähtaja seadmisel RHS § 93 lg 1 p-st 3, mis sätestab minimaalse tähtaja pakkumise esitamiseks ehitustööde hankelepingu puhul. RHS § 93 lg 2 võimaldab lühendada teatud juhtudel RHS § 93 lg 1 punktides 2, 4, 5 ja 6 nimetatud tähtaegu. Kuivõrd pakkumuste esitamise tähtaja seadmisel pidi lähtuma RHS § 93 lg 1 p-st 3, ei olnud pakkumuste esitamise tähtaegu võimalik RHS § 93 lg 2 alusel lühendada.

Pakkumuse esitamise tähtaja lühendamine 3 päeva võrra ei ole ebaoluline rikkumine. Minimaalsete pakkumuste esitamise tähtaegade sätestamine RHS-s tagab, et pakkujatel oleks piisav aeg pakkumuste koostamiseks.

Hange nr 243498

Rakendusüksus on jõudnud otsuses õigesti järeldusele, et toetuse saaja on selgituste andmisega muutnud riigihanke alusdokumente. RHS § 46 lg 3 kohaselt ei tohi riigihanke alusdokumentide kohta esitatavad selgitused või selgitamist võimaldavad dokumendid sisaldada uut teavet, ilma milleta ei ole pakkumiste esitamine võimalik või muutuksid juba esitatud pakkumused riigihanke alusdokumentidele mittevastavaks või muutuks nende sisu. Selgituste ja selgitamist võimaldavate dokumentide alusel on keelatud riigihanke alusdokumente muuta. Käesoleval juhul lisati selgituste andmisega tingimus, mille kohaselt võis pakutav seade kasutada patsiendi positsioneerimiseks 3D kaameraid. Seejuures ei ole oluline, kas hankija jaoks on kõnealune tingimus samaväärne tehnilises kirjelduses nõutud tingimusega (patsiendi positsioneerimine laserite abil) või hankijale parem lahendus. Riigihanke õiguspäraseks läbiviimiseks tuleb tehniline kirjeldus sätestada riigihanke alusdokumentides. Selgituste alusel ei ole lubatud riigihanke alusdokumente muuta. Seega on rakendusüksus jõudnud otsuses õigesti järeldusele, et toetuse saaja on hanke nr 243498 läbiviimisel rikkunud muutnud selgituste andmisega riigihanke alusdokumente ning ei ole seega lähtunud RHS § 46 lg-st 3.

Rakendusüksus on tuvastanud vaidlusaluses otsuses õigesti, et toetuse saaja on hankes nr 243498 seadnud ebaselgeid hanketingimusi. Riigihanke alusdokumentide osade erinev sõnastus garantiijärgse hoolduse tellimise osas ei võimalda üheselt aru saada, kas hankija kindlasti soovib või ainult jätab võimaluse garantiijärgse hoolduse tellimiseks. Siinjuures pole oluline, et garantiijärgset hooldust ei rahastata projektist, kuivõrd ebaselge tingimus riigihanke alusdokumentide erinevates osades võis omada mõju juba pakkumuste esitamisel ja pakkujate ringi kujunemisel ning omab seega mõju kogu riigihanke läbiviimise õiguspärasusele. Vaide lahendaja möönab, et vaide esitaja on õigesti toonud vale viite otsuse punktis 2.2.2, mille kohaselt on rakendusüksus jõudnud järeldusele, et toetuse saaja ei ole järginud RHS § 98 lg-st 1 tulenevat tingimust. Samas on vaide lahendaja seisukohal, et kõnealuse vale viite tagajärjeks ei ole kogu haldusakti mitteõiguspärasus, sest otsuses on välja toodud ka korrektne säte, mille vastu on eksitud – RHS § 3 p 2 ja p 3. Nimetatud sätetest tulenevad pakkujate võrdse kohtlemise, riigihankes seatavate piirangute proportsionaalsuse, asjakohasuse ja põhjendatuse ning konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtted.

Rakendusüksus on jõudnud otsuses õigesti järeldusele, et hankes nr 243498 on vastavaks ja edukaks tunnistatud pakkumus, mis ei vastanud riigihanke alusdokumentidele. Hanke tehnilise kirjelduse kohaselt tuli pakkuda seadet, mis on varustatud laseritega. Eduka pakkuja seadmel laserid puuduvad, selle asemel on seadmel patsiendi positsioneerimiseks 3D kaamerad. Seega

on rakendusüksus õigesti tuvastanud, et hankija on rikkunud RHS § 114 lg-st 2 tulenevat kohustust lükata tagasi pakkumus, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

Hanke nr 250554 rikkumise osas on rakendusüksus kohaldanud finantskorrektsiooni määra 5% ühendmääruse § 22¹ lg 1 p-s 4 toodud alusel. Hanke nr 243498 rikkumiste osas on rakendusüksus kaalunud iga rikkumise osas eraldi sellele rikkumisele kohalduvat finantskorrektsiooni määra ning kohaldanud hankele tervikuna finantskorrektsiooni määra 25% ühendmääruse § 22³ lg-s 5 toodud alusel (ühendmääruse § 21 lg 3). Rakendusüksus on finantskorrektsiooni otsuses õigesti lähtunud ühendmäärusest, mille kohaselt ühendmääruse § 22¹ lg 1 punktis 4 ning § 22³ lg-s 5 nimetatud rikkumistele on sätestatud konkreetne kohalduv finantskorrektsiooni määra. Kaalutusõigus on teostatud juba ühendmääruses rikkumisele kohalduva finantskorrektsiooni määra sätestamisel.

5. Sihtasutus Kuressaare Haigla esitas 29.11.2023 Tallinna Halduskohtule **kaebuse** Riigi Tugiteenuste Keskuse 06.09.2023 otsuse nr 11.1-12/23/1127 ja 30.10.2023 vaideotsuse nr 11.2-55/23/1268 tühistamise nõudes.

6. Vastustaja võttis 19.03.2024 vastu otsuse nr 11.1-12/24/211 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.1-12/23/1127 muutmiseks, millega muutis viidatud otsuse resolutsiooni järgmiselt: „1. lugeda projekti „SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine“ raames mitteabikõlblikuks kuluks 17 800 eurot, millest toetus moodustab 17 800 eurot; 2. vähendada kuluridadel nr 3-5 kulusid hankega nr 250554 seotud abikõlblikke kulusid 5% võrra; 3. Muuta tervise- ja tööministri 14.06.2021 käskkirjaga nr 7 kinnitatud lisa „Haiglavõrgu arengukava haiglate infrastruktuuri investeeeringud“ toetuse andmise tingimused punkti 1.2.4. alljärgnevalt: „1.2.4. Projekt nr 5: SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafia soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine ELi toetuse summa (REACT-EU ERF) 1 322 200 eurot.““.

7. Kaebaja esitas 14.05.2024 **kaebuse muutmise taotluse**, milles palub menetlusse võtta kahju hüvitamise nõue ning mõista vastustajalt kaebaja kasuks kahjuhüvitisena välja 103 320 eurot.

MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD

8. Kaebaja leiab, et vaidlusalused otsused on õigusvastased.

8.1. Kaebaja korraldas riigihanke „Magnetresonantstomograafi ostmine“ viitenumbriga 243498. Hankemenetluse tulemusel sõlmiti 18.04.2022 Siemensiga meditsiiniseadmete hankeleping nr 1-1431/243498. Vastavalt lepingule pidi Siemens esitama kuu aja jooksul edukaks tunnistatud MRT seadme ja Faraday kambri/RF puuri joonised ja insenertehniliste kommunikatsioonide tingimused. Siemens esitas joonised ja tehnilised tingimused 19.05.2022 ja 23.05.2022 avaldas kaebaja riigihangete registris hanketeate „MRT ruumide väljaehitamine“ viitenumbriga 250554, millega soovis paigaldada haigla olemasolevatesse ruumidesse B korpuse 2. korrusele magnetresonantstomograafi (MRT) koos Faraday kambri/RF puuriga ning välja ehitada kõik seadme töös vajalikud ruumid ja insenertehnilised kommunikatsioonid. Hankelepingu täitmise tähtaeg oli 5 kuud pärast hankelepingu sõlmimist.

8.2. Kaebaja avaldas hanketeate teadmises, et riigihanke nr 250554 eeldatav maksumus on 100 000 eurot. Haigla ei saanud ehitushanget enne avaldada, kui Siemens MRT seadme paigaldusjoonised ja tingimused esitab. Vastavalt RHS-le võib ehitushanke, mille eeldatav maksumus on 100 000 eurot, pakkumuse esitamise tähtaeg olla 15 päeva. Hankija lähtus ehituse heast tavast ning jättis ehitustööde pakkumuse koostamiseks 22 päeva.

8.3. Hankemenetluses küsimusi ei esitatud, kuna tingimused olid kõikidele pakkujatele arusaadavad ja pakkumuse esitamiseks ei soovinud ka ükski pakkuja tähtaja pikendamist, mis on ehitushangetes tavapärane. Laekus 3 pakkumist, mis kõik ületasid 100 000 eurot. Pakkumuste maksumused olid ka kaebajale üllatuseks, kuid järelepärimisel selgus, et Siemensi poolt esitatud tingimused välistasid haigla 20 aastat vanade inseneritehniliste kommunikatsioonide kasutamise ja kõik pidi ümber ehitama. Haigla eeldas, et olemasolevaid kommunikatsioone on võimalik kasutada ja lähtus riigihanke eeldatava maksumuse arvutamisel sellest. Kaebaja kaalus hankemenetluse tühistamist, kuna kõik pakkumused ületasid eeldatavat maksumust, kuid arvestades seda, et kõik 3 pakkumust olid sarnaste maksumustega ja uue hankemenetluse korraldamine ei tagaks paremat tulemust. Pigem vastupidi, kuna ehitushinnad tõusid. Otsuse tegemisel kaalus kaebaja ka tähtaegasid. Uue hankemenetluse korraldamine võtaks aega vähemalt 2 kuud ja see oleks seadnud ohtu projekti abikõlblikkuse perioodi. Lisaks oli MRT seade juba tellitud ja tarne tähtajad kokku lepitud. Kaebaja otsustas tunnistada edukaks ja sõlmis 13.07.2022 ehituse töövõtulepingu Pihla Grupp OÜ-ga summas 345 398,90 eurot. Lepingu täitmise tähtaeg oli 12.12.2022. Ehituse töövõtulepingu tegelikuks maksumuseks kujunes 338 653 eurot ja lõpetamise kuupäev oli 13.12.2022.

8.4. Vastustaja õiguslik põhjendus tugineb üksnes RHS § 93 lg-1 1 ehk puuduval 3 päeval, mis arvestades hankemenetlust on ebaoluline. Tegemist ei ole olulise rikkumisega, kuna arvestada tuleb ka muid asjaolusid: 1) uue hankemenetluse korraldamine oleks võtnud aega vähemalt 2 kuud ja see oleks seadnud ohtu projekti abikõlblikkuse perioodi; 2) kõik 3 pakkumust olid väga sarnaste maksumustega; 3) ehitushinnad tõusid kevadel 2022 ning uus pakkumus oleks tulnud veel kallim. Kaebaja ei rikkunud ühtegi riigihangete korraldamise üldpõhimõtet. Sanktsioneerida toetuse saajat ainult selle eest, et hanke eeldatav maksumus on valesti arvestatud, on ebaoproportsionaalne. Rahaline kahju või tõenäoline/potentsiaalne/võimalik kahju liidu eelarvele puudus. Kui tegemist on ühekordse ja mittesüsteemaatilise eeskirjade eiramisega, tuleb kohaldada juhtumipõhist uurimist, mis võtaks kriteeriumite analüüsimisel arvesse kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid (Euroopa Kohtu 06.12.2017 otsus asjas C-408/16, p 66). Vaidlusaluse otsuse koostamisel ei ole nõuetekohaselt teostatud kaalutlusõigust ega järgitud proportsionaalsuse põhimõtet.

8.5. Kaebaja esitas 14.05.2024 kaebuse muutmise taotluse, paludes menetlusse võtta kahju hüvitamise nõude ning mõista vastustajalt kaebaja kasuks välja kahjuhüvitis 103 320 eurot. 15.12.2022 tasus kaebaja viimase projektiga seotud makse ja eeldas, et projektiga seotud toetus makstakse välja hiljemalt 31.12.2022. 16.12.2022 esitas kaebaja e-toetuse keskkonda 4 kuludokumenti ja lõpuaruande. Hiljem selgus, et e-toetuste keskkond 19.08.2022 esitatud riigihangete link ei tööta ja kaebaja esitas täiendavalt hankelepungud 25.01.2023. Seisuga 31.01.2023 on esitatud kõik projektiga seotud kuludokumendid ja aruanded e-toetuste keskkonda. Vastustaja lõpuaruannet ei kinnitanud ning teatas, et alustab riigihankemenetluste kontrolli. Kaebaja on kulutanud üle 70 tunni, vastates vastustaja korduvatele järelepärimistele, selgitanud ja täpsustanud asjaolusid, kaasanud haigla meditsiiniseadmete eriala spetsialiste, kes on hõivatud oma põhitööga. Kaebaja on seoses vaidemenetlusega kandnud õigusabikulusid. Hankega nr 243498 on kinni hoitud summa 246 000 eurot ei ole põhjendatud, millest tulenevalt ütleb kinni hoitud toetuse eest tasuta viivist vastavalt STS § 49 lg-le 1.

9. Vastustaja vaidleb osaliselt kaebusele vastu ja palub jätta see rahuldamata osas, mis puudutab hanget nr 250554. Vastustaja võtab osaliselt (hanke nr 243498 osas) kaebuse õigeks ja on selle kohta teinud vastava otsuse.

9.1. Seoses hankega nr 243498 leiab vastustaja, et kaebaja on esitanud kohtumenetluses uut infot, mille alusel ei ole vaidlusaluses otsuses kaks tuvastatud rikkumist (selgitustega riigihanke alusdokumentide muutmine ning mittevastava pakkumuse vastavaks tunnistamine) enam

asjakohased. Vastustaja ei näe ebaselgete hanketingimuste seadmisega seotud rikkumisel eraldiseisvana finantsmõju.

9.2. Kaebaja on hanke nr 250554 läbiviimisel lubamatult lühendanud pakkumuste esitamise tähtaega (RHS § 93 lg 1 p 3) ning nimetatud rikkumine mõjutas kulu abikõlblikkust. Hanke nr 250554 hanketeade avaldati riigihangete registris 23.05.2022, pakkumuste esitamise tähtaeg oli 15.06.2022. Seega jättis kaebaja pakkumuste esitamiseks pakkujatele 22 päeva, mis on lühem kui RHS § 93 lg 1 p-s 3 nimetatud minimaalne pakkumuste esitamise tähtaeg. Kuivõrd hankija otsustas läbi viia avatud hankemenetluse, siis pidi ta hanke läbiviimisel lähtuma avatud hankemenetlusele kohaldatavatest sätetest. Kaebajal ei olnud võimalik määrata pakkumuste esitamiseks lühemat tähtaega ei RHS § 125 lg-st 4 ega ka RHS § 83 lg-st 2 tulenevalt.

9.3. Hanke nr 250554 rikkumine tõi endaga kaasa finantsmõju (STS § 45 lg 1 ja § 46 lg 1). Rikkumisest tulenevat kahju suurust ei ole võimalik hinnata. Kahju seisnes selles, et ei ole teada, milliseks oleks kujunenud hankes osalevate pakkujate ring ja hanke tulemused, kui hankija oleks seadnud nõuetekohase pakkumuste esitamise tähtaja. Ei ole teada, kas mõni potentsiaalne pakkuja jättis oma pakkumuse nõutust lühema tähtaja tõttu esitamata, kas tema pakkumus võinuks osutada edukaks ja kas toetuse saajal oleks olnud võimalik sõlmida hankeleping soodsamatel tingimustel. Riigihangetele kohalduvate reeglite rikkumine toob eelduslikult kaasa finantsmõju, mille suurust pole võimalik hinnata.

9.4. Hanke nr 250554 rikkumise osas on rakendusüksus kohaldanud finantskorrektsiooni määra 5% ühendmääruse nr § 22¹ lg 1 p-s 4 toodud alusel. Rakendusüksus on kohaldanud hanke nr 250554 osas finantskorrektsiooni määra vastavalt rikkumise sisule ning ühendmääruse § 22¹ lg 1 punktile 4. Ühendmääruses sätestatud finantskorrektsiooni määradega on kohustuse eiramise võimalikku mõju kaalutud ning kaalutusõigus on teostatud juba ühendmääruses rikkumisele kohalduva finantskorrektsiooni määra sätestamisel. Tekitatud kahju osas ei ole nõutav konkreetse finantsmõju tõendamine (Euroopa Kohtu lahend kohtuasjas C-743/18, p 67).

9.5. Menetlusse tuleb jätta võtmata 14.05.2024 esitatud kaebuse muutmise taotlus, kuivõrd see on põhjendamatu ning täitmata on kahju hüvitamise nõude eeldused.

KOHTU PÕHJENDUSED

10. Kohus leiab, et kaebus tuleb rahuldada.

11. Esmalt lahendab kohus menetluslikud küsimused (I) ja seejärel kaebuse sisuliselt (II) ning jagab menetluskulud (III).

I

Menetluse osaliselt lõpetamine

12. Vastustaja on teatanud, et võtab kaebuse seoses hankega nr 243298 õigeks ning RTK võttis 19.03.2024 vastu otsuse nr 11.1-12/24/211 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.1-12/23/1127 muutmiseks, millega muutis viidatud otsuse resolutsiooni järgmiselt: „1. lugeda projekti „SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine“ raames mitteabikõlblikuks kuluks 17 800 eurot, millest toetus moodustab 17 800 eurot; 2. vähendada kuluridadel nr 3-5 kulusid hankega nr 250554 seotud abikõlblikke kulusid 5% võrra; 3. Muuta tervise- ja tööministri 14.06.2021 käskkirjaga nr 7 kinnitatud lisa „Haiglavõrgu arengukava haiglate infrastruktuuri investeringud“ toetuse andmise tingimused punkti 1.2.4 alljärgnevalt: „1.2.4. Projekt nr 5: SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine ELi toetuse summa (REACT-EU ERF) 1 322 200 eurot.““.

13. Tulenevalt HKMS § 152 lg 1 punktist 4 lõpetab kohus määrusega menetluse, kui kaebuses vaidlustatud haldusakt on kehtetuks tunnistatud või kaebuses nõutav haldusakt on antud või toiming tehtud.

14. Käesoleval juhul on vastustaja tunnistanud kehtetuks vaidlusaluse finantskorrektsiooni otsuse seoses hankega nr 243498, mistõttu tuleb nimetatud osas menetlus lõpetada. Kaebaja ei ole taotlenud menetluse jätkamist õigusvastasuse tuvastamise nõudes puutuvalt hanke nr 24398 finantskorrektsiooni otsusesse. Kaebaja on küll esitanud kaebuse muutmise taotluse, mille kohus lahendab allpool. Samuti jagab kohus menetluse lõpetamisest tulenevalt menetluskulud allpool (vt osa III).

Kaebuse muutmise taotlus

15. Kaebaja palub 14.05.2024 taotluses võtta menetlusse kahju hüvitamise nõue ning mõista vastustajalt kaebaja kasuks kahjuhüvitisena välja 103 320 eurot.

16. HKMS § 49 lg 1 kohaselt võib kaebaja kaebuse nõuet või alust muuta kuni kohtuvaidluse ni halduskohtus või kirjalikus menetluses taotluste esitamise tähtaja möödumiseni, kui see on kohtu hinnangul otstarbekas kaebuse eesmärgi saavutamiseks ning kaebuse esitamine muudetud kujul oleks HKMS kohaselt lubatav.

17. Kaebuse muutmise taotlus on esitatud tähtaegselt (vt Tallinna Halduskohtu 02.04.2024 määrus nr 3-23-2701 resolutsiooni punkt 2), kuid kohus ei pea seda otstarbekaks kaebuse eesmärgi saavutamiseks. Kaebaja eesmärgiks on vabaneda finantskorrektsiooni otsusest. Selle eesmärgi on kaebaja saavutanud seoses hankega nr 243498, kuivõrd vastustaja on vaidlusaluse otsuse viidatud osas kehtetuks tunnistanud 19.03.2024 otsusega. Kaebuse muutmise taotluses on selgitatud, et taotletav kahju on viiis 26.03.2024 välja makstud toetuse summa 246 000 eurot eest vastavalt STS § 49 lg-le 1; kaebaja on vaidlustanud finantskorrektsiooni otsuse kohustuslikus vaidemenetluses ning kandnud sellega seoses õigusabikuludid; kaebaja on kulutanud üle 70 tunni, vastates vastustaja korduvatele järelepärimistele, selgitanud ja täpsustanud asjaolusid, kaasanud haigla meditsiiniseadmete eriala spetsialiste; kaebaja on projektiga seotud kulud tasunud ja võtnud kulude tasumiseks laenu; lisaks on jäänud teostamata mitmed planeeritud investeeringud, kuna lubatud toetust ei laekunud eeldatava aja jooksul ehk 31.12.2022. Kohtu hinnangul ei ole kahju hüvitamise nõuet otstarbekas lahendada käesolevas menetluses, kuivõrd kaebaja on sidunud kahju hüvitamise nõude vastustaja tegevusetusega. Käesoleval juhul on menetluses tühistamisnõue. Ühtlasi tuleks kontrollida kahju hüvitamise nõude nõutelevastavust ning anda tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks (sh täiendava riigilõivu tasumiseks; täpsustada, kas kaebajale tekkinud kahjuks on ka vaidemenetluses kantud õigusabikulud jne). See aga venitaks menetlust ega oleks otstarbekas. Kaebajal on võimalik esitada kahju hüvitamise nõue eraldi kaebusena (HKMS § 46 lg 4). Viimaks lisab kohus, et kaebaja viidatud STS § 49 lg 1 reguleerib toetuse saaja kohustust tasuda viivist, mitte haldusorgani kohustust tasuda väidetavalt alusetult kinnipeetud toetussummadelt viivist.

18. Eeltoodust lähtuvalt keeldub kohus 14.05.2024 esitatud kaebuse muudatust vastu võtmast.

II

19. Kaebaja on vaidlustanud finantskorrektsiooni otsuse seoses hankega nr 250554. Nimelt on vastustaja teinud finantskorrektsiooni otsuse, kuivõrd on tuvastanud, et kaebaja on hankes nr 250554 seadnud nõutust lühema pakkumuste esitamise tähtaja.

20. Finantskorrektsiooni otsuse tegemise aluseks on eeskirjade eiramine, mis Euroopa Kohtu praktika kohaselt eeldab kolme asjaolu koos esinemist: 1) rikutud peab olema EL-i õigust; 2) rikkumine peab tulenema majandustegevuses osaleja tegevusest või tegevusetusest ning 3) EL-i eelarvele peab olema tekkinud või tõenäoliselt tekkima kahju (Euroopa Kohtu 01.10.2020 otsus C-743/18, p 51). EL-i õiguse rikkumise all mõeldakse mh nende riigisiseste õigusnormide

rikkumist, mis on kohaldatavad fondidest toetatavate toimingute suhtes ja aitavad tagada rahastatud projektide juhtimist reguleerivate EL-i õigusnormide nõuetekohast kohaldamist (otsus C-743/18, p 52). Eeskirjade eiramise tuvastamisel ei ole otsuse tegemise eelduseks toetuse saaja tahtlus või hooletus (otsus C-743/18, p-d 57-65). Nõutav ei ole ka konkreetse finantsmõju tõendamine, vaid piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei olnud välistatud (otsus C-743/18, p 67). Eeskirjade eiramise tõttu alusetult saadud soodustuse tagastamine ei ole sanktsioon, vaid selle tagajärg, et on tuvastatud, et ei ole järgitud liidu õigusnormide kohaseid soodustuse saamise tingimusi.

21. Määruse (EL) nr 1303/2013 art 143 lg 2 kohaselt teevad liikmesriigid tegevustes või rakenduskavades avastatud üksiku või süstemaatilise eeskirjade eiramisega seoses nõutavad finantskorrektsioonid, mis seisnevad avaliku sektori toetuse täielikus või osalises tühistamises. Liikmesriigid võtavad arvesse eeskirjade eiramise olemust ja keerukust ning fondidele tekitatud rahalist kahju ja kohaldavad proportsionaalseid korrektsioone. Eeskirjade eiramisena käsitatakse määruse (EL) nr 1303/2013 art 2 p 36 kohaselt EL-i õiguse või selle kohaldamisega seotud liikmesriigi õiguse rikkumist, mis tuleneb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamisega seotud ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on mõjutanud või oleks võinud kahjustavalt mõjutada EL-i eelarvet põhjendamata kuluartikli EL-i eelarvest debiteerimise tõttu.

22. Vaidlust ei ole järgmistes asjaoludes: 1) kaebaja on avaldanud riigihankes nr 250554 hanketeate riigihangete registris 23.05.2022; 2) hanketeates on hankemenetluse liigina märgitud avatud hankemenetlus (vt IV osa p IV.1.1)); 3) hanketeates eeldatavat maksumust märgitud ei ole; 4) pakkumuste esitamise kuupäev oli hanketeates 15.06.2022 kell 11.00; 5) hanke üldandmete kohaselt ei ületa riigihange rahvusvahelist piirmäära; 6) hankemenetluse tulemusena sõlmiti eduka pakkujaga Pihla Grupp OÜ 13.07.2022 ehitustöövõtuleping nr 07-250554 maksumusega 345 398,90 eurot. Seega nähtub eeltoodust, et pakkumuse esitamiseks oli aega 22 päeva (23.05.22-15.06.2022 kell 11.00) (tsiviilseadustiku üldosa seadus (TsÜS) § 135, § 136 lg 9).

23. Kohus nõustub vastustajaga, et kaebaja on hankes nr 250554 seadnud nõutust 3 päeva lühema pakkumuste esitamise tähtaja ning seda olenemata kaebaja väitest, et eeldatav maksumus hankija hinnangul oli 100 000 eurot (jättes kõrvale asjaolu, et tegemist on tõendamata väitega). Vastavalt RHS § 93 lg 1 punktile 1 ei või avatud hankemenetluses pakkumuste esitamise tähtaeg olla lühem kui 15 päeva hanketeate registrile esitamisest arvates, välja arvatud ehitustööde hankelepingu puhul, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne riigihanke piirmääraga või ületab seda, kuid on väiksem rahvusvahelisest piirmäärast ja kogu hankemenetluse teabevahetus toimub elektrooniliselt. Riigihanke piirmäär on ehitustööde hankelepingu korral 150 000 eurot (RHS § 14 lg 2 p 2). Eeltoodust nähtub, et kuivõrd hankeleping sõlmiti summas, mis on suurem kui ehitustööde hankelepingute piirmäär, siis RHS § 93 lg 1 p 1 ei kohaldu. Tulenevalt RHS § 93 lg 1 punktist 3 ei või avatud hankemenetluses pakkumuste esitamise tähtaeg olla lühem kui 25 päeva ehitustööde hankelepingu puhul hanketeate registrile esitamisest arvates, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne riigihanke piirmääraga või ületab seda, kuid on väiksem rahvusvahelisest piirmäärast. Seega on vastustaja õigesti leidnud, et pakkumuste esitamise tähtaeg oli lühem RHS § 93 lg 1 p-s 3 nõutust.

24. Kaebaja selgitas, et kaalus hankemenetluse tühistamist, kuna kõik pakkumused ületasid eeldatavat maksumust, kuid arvestades seda, et kõik 3 pakkumust olid sarnaste maksumustega ja uue hankemenetluse korraldamine ei tagaks paremat tulemust, pigem vastupidi, kuna ehitushinnad tõusid. Kaebaja lisas, et otsuse tegemisel kaalus kaebaja ka tähtaegasid ning leidis, et uue hankemenetluse korraldamine võtaks aega vähemalt 2 kuud ja see oleks seadnud ohtu

projekti abikõlblikkuse perioodi, lisaks oli MRT seade juba tellitud ja tarne tähtjad kokku lepitud.

25. Tulenevalt RHS § 93 lg 2 punktist 2 võib hankija RHS § 93 lg 1 punktides 2, 4 ja 5 nimetatud tähtaegu lühendada kuni 15 päevani ning punktis 6 nimetatud tähtaega kuni 25 päevani, kui hankijal ei ole võimalik pakkumuste esitamise miinimumtähtaegadest kinni pidada riigihanke alusdokumentides põhjendatud kiireloomuliste asjaolude tõttu. Käesoleval juhul reguleeris pakkumuste esitamise tähtaega RHS § 93 lg 1 p 3, mistõttu RHS § 93 lg 2 p 2 ei kohaldu. Seega on kaebaja rikkunud RHS § 93 lg punkti 3, kui sätestas lühema pakkumuste esitamise tähtaja.

26. Vaidlusaluse otsuse õiguslikeks alusteks on STS § 45 lg 1 p 3 ja § 46 lg 1. Vastavalt STS § 45 lg 1 punktile 3 tehakse finantskorrektsiooni otsus toetuse vähendamiseks või tühistamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 143 alusel ja sellega kooskõlas, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. Kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt võimalik selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et kohustuse või nõude täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust STS § 46 lg 2 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud korras (STS § 46 lg 1). Selliseks õigusaktiks on ühendmäärus, mille § 22¹ lg 1 punkti 4 kohaselt, kui pakkumuste või taotluste esitamise miinimumtähtaeg on nõutust lühem, vähem kui 30 protsenti, kohaldatakse hankelepingule 5%-list finantskorrektsiooni määra.

27. Ühendmäärus ei näe vastustajale ette kaalutlusõigust, kas finantskorrektsiooni otsus teha või mitte. Samuti ei näe ühendmääruse § 22¹ lg 1 p 4 ette kaalutlusõigust, kas kohaldada finantskorrektsiooni määra väiksemas ulatuses kui 5%. Küll aga on ühendmääruse §-s 22⁸ sätestatud, et kui alla riigihanke piirmäära või sotsiaal- või eriteenuste riigihanke või ideekonkursi korraldamisel rikutakse riigihangete seadust või hankemenetluses ilmneb §-des 22-22⁷ nimetatud riigihangete seaduse rikkumine, kohaldatakse sõltuvalt rikkumise raskusest ja ulatusest rikkumisega seotud hankelepingu osale § 21 lõikes 1 nimetatud finantskorrektsiooni määra, välja arvatud juhul, kui rikkumine on üksnes formaalne. Vastavalt ühendmääruse § 21 lg-le 1 kui struktuuritoetuse seaduse § 46 lg 1 kohaselt ilmneb, et toetuse saaja on eiranud oma kohustusi või talle kehtestatud nõudeid ja finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10 või 25 protsenti tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud, kui ühendmääruse 4. peatükis ei ole sätestatud teisiti.

28. Euroopa Komisjon võttis 14.05.2019 vastu otsuse, millega kehtestatakse suunised kohaldatavate riigihanke-eeskirjade rikkumise korral liidu rahastatavate kulude suhtes tehtavate finantskorrektsioonide kindlaksmääramiseks (C(2019) 3452 final) (edaspidi komisjoni suunised); selle otsuse põhjenduse 4 järgi kajastavad suunised „kogemusi, mis on saadud riigihanke-eeskirjade rikkumise korral tehtavaid finantskorrektsioone käsitlevate eelmiste suuniste kohaldamisel, ning neis täpsustatakse proportsionaalsuse põhimõtte ning direktiivide 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL kohaselt tehtavate korrektsioonide suurust“; põhjenduse 6 järgi peaks komisjon neid suuniseid kasutama selleks, et tagada liidu rahastatavate kuludega seotud finantskorrektsioonide tegemisel liikmesriikide võrdne kohtlemine, läbipaistvus ja proportsionaalsus; komisjoni suuniste põhjenduse 6 kohaselt „tuleks [neist] lähtuda finantskorrektsioonide tegemise menetluses, mis algatatakse pärast käesoleva otsuse võtmisevõtmise kuupäeva“ ehk pärast 14.05.2019 (vt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 28.06.2023 otsus nr 5-23-2, p-d 55-56). Vabariigi Valitsus võttis 02.10.2020 vastu määruse nr 79 „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses struktuuritoetuse andmise ja

tagasinõudmisega“, millega täiendas VV määruse vana redaktsiooni § 25 lõikega 5, mille järgi kohaldatakse selle määruse finantskorrektsiooni määrasid kehtestavaid paragrahve 22¹-22⁸ alates 01.09.2017 korraldatud riigihangetele, mille suhtes algatatud finantskorrektsiooni otsuse menetlus algatatakse pärast selle määruse jõustumist ehk pärast 09.10.2020 (vt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 28.06.2023 otsus nr 5-23-2, p 57).

29. Käesoleval juhul oli pakkumuste esitamise tähtaeg 12% (25-22/25) lühem miinimumtähtajast (25 päevast). Euroopa Komisjoni suunistes on ka sätestatud, et kui direktiivides sätestatud tähtaega on lühendatud vähem kui 30% võrra, siis kohaldub korrektsoonimäär 5% (vt komisjoni suunised, lisa 2, lk 9). Samas on Tallinna Ringkonnakohus selgitanud, et üldjuhul tuleb finantskorrektsiooni otsus teha summas, mis vastab rikkumise rahalisele suurusele; proportsionaalseks saab pidada finantskorrektsiooni juhul, kui selle ulatus ei kaldu ilmselgelt kõrvale sellest summast, mida saab pidada EL eelarvele tekitatud kahjuks (vt Tallinna Ringkonnakohtu 07.05.2024 otsus nr 3-22-833, p-d 27-28).

30. Kohtu hinnangul ei saa mõju EL-i eelarvele välistada, kuivõrd tõsikindlalt ei saa väita, et kui pakkumuste esitamise tähtaeg oleks olnud vähemalt 25 päeva, ka siis ei oleks rohkem pakkumusi esitatud. Kohus nõustub vaidlusaluses otsuses märgituga, et ei ole teada, milliseks oleks kujunenud hankes osalevate pakkuja ring ja hanke tulemused, kui hankija oleks seadnud nõuetekohase pakkumuste esitamise tähtaja; tagantjärele ei ole võimalik tuvastada, kas mõni potentsiaalne pakkuja jättis oma pakkumuse nõutust lühema tähtaja tõttu esitamata, kas tema pakkumus võinuks osutada edukaks ja kas toetuse saajal tekkinuks soodsam võimalus ehitustööde teostamiseks (vt kaebuse lisa 1). Samas arvestades asjaolu, et kõik kolm esitatud pakkumist jäid samasse suurusjärku, siis on vähetõenäoline, et ka miinimumtähtaja järgimisel oleks esitatud oluliselt soodsam pakkumus. Seetõttu on kohtu hinnangul ebaproportsionaalne kohaldada ka miinimumtähtajast 12% võrra lühema tähtaja puhul sama korrektsoonimäära, mis näiteks miinimumtähtajast 29% võrra lühema tähtaja puhul. Kohtu hinnangul ei ole usutav, et mõju EL-i eelarvel oleks välja toodud rikkumise puhul 5%.

31. Arvestades aga, et vastustajal tuli lähtuda ühendmääruse § 22¹ lg 1 p-st 4, kuivõrd see on erinorm ühendmääruse § 21 lg 1 suhtes, siis ei jäänud vastustajal kaalutlusruumi, millist korrektsoonimäära kohaldada. Kohtu hinnangul on pigem usutav, et tuvastatud rikkumine võis mõjutada EL-i eelarvet mitte rohkem kui 2%, milline miinimummäär on sätestatud ka ühendmääruse § 21 lg-s 1. Seetõttu leiab kohus, et käesoleval juhul tuleb jätta ühendmääruse § 22¹ lg 1 punkt 4 kohaldamata vastuolu tõttu määruse nr 1303/2013 art 143 lg-ga 2. „EL õigusega kooskõla tagamiseks on küll Vabariigi Valitsusel võimalik kehtestada ka selliste rikkumiste puhuks imperatiivselt kindel finantskorrektsiooni määr, ent ringkonnakohus ei pea võimalikuks ise tuvastada sellist finantskorrektsiooni määra, mis oleks proportsionaalne ega selle ulatuses jätta vaidlustatud haldusakte kehtima. Proportsionaalse korrektsooni üle otsustamisel tuleb määruse nr 1303/2013 art 143 lg 1 järgi liikmesriigil arvesse võtta eeskirjade eiramise olemust ja keerukust ning eelarvele tekitatud rahalist kahju. Ühendmääruses ette nähtud finantskorrektsiooni määr võib mõnel juhul olla proportsionaalne ning EL õigusega kooskõla tagamiseks piisab, kui 25% määra vähendamine on võimalik erandina.“ (Tallinna Ringkonnakohtu 07.05.2024 otsus nr 3-22-833, p 29). Analoogselt Tallinna Ringkonnakohtu eeltoodud lahendis märgituga ei pea kohus võimalikuks ise tuvastada sellist finantskorrektsiooni määra, mis oleks proportsionaalne ega selle ulatuses jätta vaidlustatud haldusakte kehtima. Vastustajal on võimalik teha uus finantskorrektsiooni otsus, milles tuleb finantskorrektsiooni määr seada proportsionaalne, st mitte suurem kui 2%.

32. „/.../ ühendmääruse osaline kohaldamata jätmine vastuolu tõttu EL õigusega ei too kaasa ühendmääruse kehtivuse lõppemist ega olukorda, kus kohaldada tuleb varasemat ühendmääruse redaktsiooni. /.../ Kuna kaebaja vabaneb ebaproportsionaalses määras finantskorrektsioonist ühendmääruse osalise kohaldamata jätmisega vastuolu tõttu EL õigusega, ei ole vaja

ühendmääruse põhiseadusevastasust hinnata (vt Riigikohtu 05.10.2006 otsus asjas nr 3-3-1-33-06, p 32 edasiste viidetega).“ (Tallinna Ringkonnakohtu 07.05.2024 otsus nr 3-22-833, p 30).

33. Eeltoodust lähtuvalt tuleb kaebus rahuldada ning tühistada vaidlusosalused otsused osas, mis puudutavad hanget nr 250554.

III

34. HKMS § 108 lg 6 kohaselt kannab vastustaja menetluskulud, kui kohus lõpetab menetluse HKMS § 152 lg 1 punkti 4 alusel, välja arvatud juhul, kui kaebuses vaidlustatud haldusakti kehtetuks tunnistamine või kaebuses nõutud haldusakti andmine või toimingute tegemine ei olnud tingitud kaebuse esitamisest.

35. Käesoleval juhul on vastustaja tunnistanud vaidlusosaluse otsuse osaliselt kehtetuks, s.o riigihanget nr 243498 puudutavas osas. Kohtu hinnangul oli vaidlusosaluse haldusakti osaliselt kehtetuks tunnistamine tingitud kaebuse esitamisest, kuivõrd ka vastustaja märgib, et kohtumenetluses on esitatud uut infot, mille alusel ei ole kaks tuvastatud rikkumist riigihankes nr 243498 enam asjakohased (vt vastustaja 16.02.2024 menetluskuluddokumendi p 2.1.). Vastustaja leiab, et järelevalvemenetluses ega vaidemenetluses ei ole kaebaja selgitanud, et tehnilise kirjelduse punkti 1.5.7. alusel saab pakkuda seadet, mis võimaldab patsiendi positsioneerimist 3D kaameraga (vt vastustaja 16.02.2024 menetluskuluddokumendi p 2.1.). Riigihangete registrist on tehniline kirjeldus aga leitav ning ka vastav punkt, mistõttu on arusaamatu vastustaja väide justkui kaebaja oleks alles kohtumenetluses vastavad selgitused esitanud, mis andsid aluse otsuse kehtetuks tunnistada vastavas osas. Aga ka juhul, kui see nii oli, siis on ilmne, et vaidlusosaluse haldusakt on osaliselt kehtetuks tunnistatud tingituna kaebuse esitamisest ning HKMS § 108 lg 6 tingimused on täidetud. Seetõttu tuleb kaebaja menetluskulud seoses hanke nr 243498 osas tehtud finantskorrektsiooni otsuse vaidlustamisega jätta vastustaja kanda.

36. HKMS § 108 lg 1 kohaselt kannab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehti. Käesoleval juhul on otsus tehtud vastustaja kahjuks, mistõttu jäävad ka menetluskulud seoses hanke nr 250554 osas tehtud finantskorrektsiooni otsuse vaidlustamisega vastustaja kanda.

37. Kaebaja on taotlenud vastustajalt välja mõista menetluskulud summas 7942,03 eurot (koos käibemaksuga). Kaebaja menetluskulud koosnevad riigilõivust 1050 eurot ning õigusabikuludest tunnihinnaga 128 eurot (ilma käibemaksuta). Kokku on õigusabi osutatud 44,6 tundi. Kohus nõustub vastustajaga, et kaebaja menetluskulud ei ole kogu ulatuses põhjendatud ja vajalikud. Põhjendamatud kulud on arvel nr 333 kajastatud hüvitamiskaebusega seoses (7,5 ha), kuivõrd esialgne kaebus hüvitamisnõuet ei sisaldanud ning kaebuse muudatuse koostamise kulud on kajastatud arvel nr 348. Samuti on põhjendamatud kulud arvel nr 345 seoses hüvitamiskaebuse arvutamise ja toetuse maksmise tähtajaga (0,6 h) ning arvel nr 348 seoses vaidemenetlusega (1 h). Seega on mõistlikud ja põhjendatud kulud õigusabile 35,5 tundi. Seetõttu mõistab kohus vastustajalt kaebaja kasuks välja menetluskulud summas 6593,68 eurot (koos käibemaksuga)¹. Muus osas jäävad menetluskulud menetlusosaliste enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

---

¹ 35,5 x 128 = 4544
4544 + 999,68 = 5543,68
5543,68 + 1050 = 6593,68